

ere behandlede i denne Session, vil paalægge Landbets Veboere meget større Byrder end hidtil, baade en besværligere Forvaltning og større Udgifter. Det er jo altsaa naturligt, at vi maae gjøre os selv det Spørgsmaal: Kunne vi magte det, som vi derved egentligt tilsigte, og ere de nuværende Midler tilstrækkelige til, at disse Lovforslag kunne blive godt gennemførte? Det forekommer mig, at der, for at Befolkningen i sin Almindelighed skal blive istand til at gennemføre alle de Foranstaltninger, som de paagjældende Lovforslag have for Sie, og skal være istand til at bære de Byrder, som derved foraaifages, er stærk Opfordring for Regjeringen og Rigsdagen i Forening at sørge for, hvad jeg troer er nødvendigt, og som blev meget omtalt ved dette Lovforslags 1ste Behandling i Folkethinget, men hvad den høitærede Indenrigsminister nægtede hørte hjemme i samme, en Forbedring af Landbets Skolevæsen. Jeg troer, at der er en naturlig Opfordring for Regjeringen og Rigsdagen i Forening til at sørge for, at Oplysningsvæsenet ordnes paa en mere tilfredsstillende Maade. Derjom Befolkningen skal blive istand til at udvikle sig paa en tilfredsstillende og passende Maade, maa der sørges for, at Oplysningen kan skrive fremad, men med den nuværende Ordning af Skolevæsenet paa Landet er det min fulde Overbeviisning, at Oplysningen ikke kan gaae fremad, men maa og vil blive staaende stille. Jeg skal derfor opfordre den høitærede Indenrigsminister til itide at tage dette Spørgsmaal under Overveielse. Intet sætter Statsborgeren saaledes istand til at udføre sin Gjerning og til at bære store Byrder som en god og tilfredsstillende Oplysning. Med disse Ord skal jeg ønske, at ikke alene dette Lovforslag, men at ogsaa de andre tilsvarende Lovforslag, som vi i denne Samling vedtage, maae bringe alt muligt Held og Velsignelse.

Indenrigsministeren: Jeg troer, at det ærede Medlem dog vil erkjende, at jeg under dette Lovforslags Behandling ikke har modsat mig og heller ikke har kunnet modsætte mig, at Skole- eller Underviisningsvæsenet blev trukket med ind under Discussionen. Hvad jeg derimod har maattet modsætte mig, er Forsøgene

paa at ville ordne Skoleforholdene under Landcommunalforslagets Behandling. Jeg troer altsaa ikke, at det kan siges, at jeg i dette Spørgsmaal har stillet mig i Modsetning til det ærede Medlem, og jeg skalde beklage, om han har opfattet min Stilling saaledes, da jeg netop i høi Grad nærer det samme Ønske som han om en større Oplysnings hurtige Fremme, for at Befolkningen i Virkeligheden kan blive istand til at løse de Opgaver, som nu i de sidste 18 Aar ere blebne stillede den.

N. Masmusen: Jeg skal villigt erkjende, at den høitærede Minister ikke har kunnet stille sig stort anderledes til Spørgsmaalet om Skolevæsenet under nærværende Lovforslags Behandling, end han har gjort, men min Henstilling gjaldt selvfølgelig jo ogsaa Regjeringen i det Hele, og navnlig da Cultusministeren, under hvem denne Sag jo forterer.

Da ingen Flere begjærede Ordet, sluttedes Forhandlingen, og man gik til Afstemningen over Lovforslaget, hvorved dette (see Tillæg A. Sp. 3021 ff.) endelig vedtoges eenstemmigt med 44 Stemmer.

Formanden: Da der er foretaget Forandringer i Lovforslaget, vil det blive tilbagesendt til Formanden i det andet Thing med Anmodning om atter at forelægge det der.

Man gik derpaa til den sidste Sag paa Dagsordenen, som var: Første Behandling af Forslag til Lov om Hærens Ordning. (Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 2917 ff.).

Krigsministeren: Det er over 25 Aar siden, at den danske Hær ordnedes efter en ny Plan, den saakaldte Armeeplan af 1842. De mange Fortrin, som denne Plan besad, have ikke alene været anerkjendte fra flere Sider, men have ogsaa vist sig i Gjerningen, idet den forskaffede os en Hær, som har kæmpet med stor Hæder og Udmærkelse for Landets Selvstændighed. Smidlertid undergik denne Plan efterhaanden i Tidens Løb forskellige Foran-